

E K S A M E N

Emnekode: SK-101
Emnenavn: Skolebibliotekkunnskap 2: Barne- og ungdomslitteratur

Dato: 23. mai 2012
Varighet: 6 timer

Antall sider inkl. forside 3 sider

Tillatte hjelpemidler: Læreplan i norsk, LK -06

Merknader:

Skolebibliotek kunnskap 2: Barne- og ungdomslitteratur (Sk-101)
Skoleeksamen 23. mai 2012

Du skal svare på én av de to oppgavene nedenfor:

Oppgave 1

Tekst: "Fotografiet" av Tormod Haugen (Vedlegg)

Skriv en analyse av denne ungdomsnovellen med vekt på form og tematikk. Kommenter spesielt hvilken funksjon det fantastiske kan ha i denne teksten. Formuler deretter noen spørsmål som kan engasjere elevene til en litterær samtale om novellen. Gi en begrunnelse for de valgene du gjør.

Oppgave 2

I pensumartikkelen "Dödspolare, skuggmän och förlorade fäder". Idyllfobin i 1990-talets ungdomsbok" kritiserer Sonja Svensson det hun kaller ungdomsbokforfatternes "idyllfobi", og den gjentakende fokusering på mørke problemstillinger: Misbruk, kriminalitet, destruktiv seksualitet, mobbing, rasisme, vold, død og ondskap. Åse Marie Ommundsen understreker på sin side, i pensumartikkelen "Grenseløshet og håp. To tendenser i senmoderne ungdomslitteratur", at norsk barne- og ungdomslitteratur ikke blir værende i dette mørket. De lar leseren sitte igjen med et slags håp - tross alt.

Drøft disse synspunktene i forhold til minst tre aktuelle ungdomsbøker fra pensum. Trekk inn eksempler fra bøkene.

Skolebibliotekkunnskap 2: Barne- og ungdomslitteratur (Sk-101)
Skoleeksamen 23. mai 2012

Du skal svare på ei av dei to oppgåvene nedanfor:

Oppgåve 1

Tekst: "Fotografiet" av Tormod Haugen (Vedlegg)

Skriv ein analyse av denne ungdomsnovella med vekt på form og tematikk. Kommenter spesielt kva funksjon det fantastiske kan ha i denne teksten. Formuler deretter nokre spørsmål som kan engasjere elevane til ein litterær samtale om novella. Gi ei grunngiving for dei vala du gjer.

Oppgåve 2

I pensumartikkelen "Dödspolare, skuggmän og förlorade fäder". Idyllfobin i 1990-talets ungdomsbok" kritiserer Sonja Svensson det ho kallar ungdomsbokforfattarane sin "idyllfobi", og den gjentakande fokuseringa på mørke problemstillingar: Misbruk, kriminalitet, destruktiv seksualitet, mobbing, rasisme, vold, død og vondskap. Åse Marie Ommundsen understrekar på si side, i pensumartikkelen "Grenseløshet og håp. To tendenser i senmoderne ungdomslitteratur", at norsk barne- og ungdomslitteratur ikkje blir verande i dette mørket. Dei lar lesaren sitje att med eit slags håp - trass alt.

Drøft desse synspunkta i forhold til minst tre aktuelle ungdomsbøker frå pensum. Trekk inn døme frå bøkene.

Tormod Haugen

FOTOGRAFIET (2000)

Drømmen var foruroligende. Den kom plutselig, og vendte tilbake natt etter natt. Hver gang var det den samme drømmen: et uklart, gråsvart bilde av en mann under tungt løvheng. Natten var månelysende. Mannen sa noe som bare ble en underlig lyd. Først var den et lavt sus gjennom parkens trær, etter en ukens tid vokste den seg til hvissing som etter hvert ble en lav, fjern stemme som ropte navnet hennes. Slik hørtes det i hvert fall for Miriam.

Natt etter natt gjentok den samme drømmen seg. Hun ville våkne, hun ville bort fra stemmen samtidig som hun vil se ham som sto i måneskinnet under løvhenget. Hun hadde følelsen av at hun hadde sett ham før, men visste ikke hvor det kunne ha vært.

En natt var stemmen så klar at hun satte seg opp i senga med et rykk. Opp av søvnen, ut av

[67]

drømmen, men fortsatt var ekkoet av stemmen der. Den hørte ikke bare drømmen til. Det skremte henne med det samme. Miriam hev et-ter pusten, og hjertet slo så hardt at det verket i brystet. Svetten la seg som en hinne på huden under den hvite, kniplingsprydete nattkjolen. Men hun merket det ikke. Hun tenkte bare på at drømmen måtte være våken virkelighet.

– Miriam, kom ...

Hvorhen? Til hvem? Hun trakk dyna opp under haken som for å beskytte seg. Hun var atten år. Hun visste selv at hun hadde levd beskyttet av farens rikdom og et sosialt liv høyt hevet over gateplan. Hun kjente gatene mest på vei til og fra selskaper. Mye av det hun så, fikk henne til å lengte dit ut. Hun syntes hun kunne merke stor forskjell mellom livet hjemme hos henne og tilværelsen ute på gata. Hjemme var det det ytre som bestemte atferden. Utenfor hjemmet hennes virket det som om folk oppførte seg mer som de ville og ikke slik de burde. Denne plikten overfor hva som sømnet seg, hadde alltid bundet henne.

Moren passet alltid nøye på henne. Miriam syntes det ble slitsomt. Hun fikk aldri være i fred. Moren prøvde til og med å holde skjult at Europa utenfor Norge var preget av sterk uro og usikkerhet. Men Miriam leste aviser uten at mo-

ren visste det. Faren brydde seg ikke om det, for han trodde hun ikke forsto. Hjemme hos henne ble det ennå snakket om Titans undergang, for moren hadde hatt en fjern slektning om bord.

– Miriam ...

Hun hørte trinn, forsiktede, stille trinn, som ikke ville bli hørt. Det var trinn som ikke hørte leiligheten til.

Trinnene stanset utenfor døra hennes. Miriam stirret på dørhåndtaket som beveget seg langsomt ned. Det stanset halvveis før det steg opp igjen. Hun hadde holdt pusten, men hadde ikke følt trang til å skrike. Hun forsto ikke helt hvorfor, men hun hadde vært spent på hvem det var.

Det hadde nok noe med forventningene hennes å gjøre ... de som gled ut av leiligheten, de som gjorde at hun ønsket å kunne gjøre akkurat det hun ville uten å tenke på hva andre syntes og mente. Forventningene om det overraskende. Miriam mislikte sterkt farens holdninger til at piker skulle være piker og forberede seg på mann, hjem og barn. Det var det viktigste, men- te han.

Moren likte det ikke helt, men hun sa ikke mannen imot.

Ofte ønsket Miriam at hun hadde søsken som kunne dele noe av alt det hun hadde å bære på.

Miriam hadde ofte lyst til å løpe barbeint gjennom parken, løfte opp skjørtet så hun kunne springe fritt, rope ut i glede i stedet for å snakke dempet. Hun hadde lyst til å synge de sangene hun hadde hørt brokker av på vei til ulike sel-skaper, sanger som foreldrene syntes var usømlige.

Skrittene fjernet seg tyst. Etter en stund hørte hun igjen navnet sitt som et hviskende ekko. Det hadde aldri vært en drøm. Eller kanskje drømmen hennes var blitt virkelig.

Miriam var ikke redd, men nysgjerrig. Hun ville finne ut av dette. Hun sto opp av senga, stakk føttene i tøflene og slengte på seg den tynne morgenkjolen. Fort gikk hun mot døra, lyttet litt ut mot gangen før hun åpnet døra på gløtt. Gangen var tom. Men hun syntes hun ennå kunne høre svake fottrinn der.

Hun skyndte seg ut i gangen uten å lukke døra helt, for hun var redd for at den skulle lage et lite smell som kunne skremme den som vandret rundt i leiligheten. I deres leilighet.

Hun lyttet i alle retninger, men alt virket med ett stille. Etter en stund gikk hun varsomt bortover gangen, forbi foreldrenes soveværelse, der faren sov med en lav, brusende snorking, der moren sov med lett dirrende øyelokk som om hun når som helst kunne våkne. Miriam hadde

[70]

sett det en gang hun kikket inn i soveværelset til foreldrene. De lå i samme brede seng under en kongebå baldakin, langt fra hverandre, så Miriam hadde vært redd for at de skulle falle ut av senga.

Det var ingen av dem som var årsaken til ekkoet av stemmen. Heller ikke bestemor Estelle. Riktignok snakket hun lavt i søvne mens hun stadig skiftet side, som om hun ville slippe unna jagende drømmer.

Miriam gikk fort og lett videre. Morgenkåpen sto svakt ut rundt henne, som om hun gikk i motvind. Nederst i gangen ble hun stanset av det store speilet med den utskårne, forgylte rammen. Hun vendte seg mot det og så seg selv i et uklart halvllys. En parafinlampe brant på et lite bord skrått bak henne og fordypet mørket i speilet og gjorde henne nær.

Det var en merkelig følelse å se sitt eget ansikt stige fram. Parafinlampen la igjen små duse glimt langt inne i det dunkle speilet. Hun så et ovalt ansikt, blekt med rødaktige skygger under kinnebena. Øynene var store og mørke. Hun syntes at hun selv i det svake lyset kunne se de var grønne mot det røde håret som krøllet seg ned over skuldrene hennes. Munnen var kanskje litt bred. Munnvikene trakk seg svakt opp, så det virket som om hun alltid hadde et vemodig smil.

[71]

Vemodig.

Så foreldrene henne? Visste de at hun virkelig var der? Brydde de seg virkelig om?

Miriam var usikker. Hun elsket foreldrene, men hun trodde ikke de elsket henne like høyt tilbake. Det var som om alt de ville for henne, var mest for deres egen skyld – ikke for hennes.

Hun ville ikke være med i alle selskaper, men hun måtte. Kanskje hun kunne møte en som ble viktig for henne, sa de. Fordi moren ikke leste, skulle heller ikke datteren gjøre det. Fordi faren hadde sterke syn på en manns og en kvinnes verden, hørte han aldri nok på henne.

Miriam lengtet etter noe annet, noe hun ikke visste hva var. Hun ville ut og bort, samtidig som hun ikke ville forlate foreldrene og svikte deres forventninger.

Hva med hennes forventninger?

En skygge drev forbi speilet. Hun ble stående en stund og tvilte på sitt eget blikk før hun snudde seg. Det var ingen der.

Men noen hadde vært der. Miriam var sikker på det.

Hun fortsatte videre innover i leiligheten, gjennom stuene med plysj og viftepalmer, det luktet av hjemmegodt støv. Hun hadde tatt med seg parafinlampen og lyste opp de mørke rommene. Hun så ingen, men noen var der.

– Miriam!

Hun visste ikke om det var i hennes eget hode, eller om hviskingen kom fra leiligheten. Det som skremte henne litt, var det at hun ikke var redd. I drømmene hadde hun vært det, men ikke nå som våken.

Heller ikke på kjøkkenet var det noen å se, og den fremmede kunne ikke ha gjemt seg på pikeværelset innenfor.

Noen kom. Hun blåste ut lampen og huket seg ned bak kjøkkenbordet. Det var faren. Han sto i halvmørket, stille en liten stund, før han sa: – Er det noen her?

Miriam krøp tettere sammen og visste at hun ikke hadde det beste gjemmededet. Faren tok noen skritt inn i kjøkkenet, og nærmet seg kjøkkenbordet. Det ville bare gå en liten stund før han oppdaget henne. Hva skulle hun si?

Med ett hørtes en lyd utenfor kjøkkenet. Faren svirret rundt og nærmest løp ut av rommet. Hun var blitt reddet av en tilfeldighet. Eller var det en tilfeldighet?

Faren brølte og skrek gjennom den store leiligheten. Miriam syntes det lød som han var redd. Han bråkte slik at både moren og Estelle kom ut og spurte forskrekket hva som var i veien.

– En innbruddstyv! skrek faren. – Skal man da ikke få leve trygt innenfor sine fire små veg-

ger! Miriam tenkte på hus og vegger hun hadde sett nede i Vika. Kanskje det var det som skremte faren. Kanskje han var redd for at rikdommen hans skulle ta slutt, og at han skulle havne der han sist i verden ville.

Miriam var redd for å bli fattig. Det fikk henne til å tenke på krig og elendighet, hjelpeløshet, mangel på klær, ingen flere smykker, og selskapene som skulle bli borte for godt. Plutselig savnet hun selskapene som hun vanligvis avskydde.

Hun grøsset. Hvorfor tenke slik, bare fordi faren fikk et raserianfall? Miriam var sikker på at det ikke hadde vært en innbruddstyv eller en inntrenger. Det var noe annet. Det var en som ville noe, kanskje han lette etter noe. Men hvorfor hvisket han navnet hennes?

Det ble stille i leiligheten. Heldigvis hadde ingen undersøkt om hun lå og sov.

Miriam gikk bort til inngangsdøra og kikket gjennom det ovale vinduet med frostmønster ved siden av selve døra. Hun så oppgangen til huset og porten. En ung mann gikk nettopp forbi. Han stanset og så opp mot huset. Den ene hånden hans la seg på porten som om han ville åpne den. Han så rett mot inngangsdøra. Miriam trakk seg et skritt tilbake, ville ikke bli sett. Men nysgjerrigheten ble for sterk, så ganske snart tittet hun fram bak gardinene igjen.

Den unge mannen så henne. Han var vakker. Det skarpe ansiktet med de tydelige kinnbena skinte under månen. Øynene hans virket svarte som høstnatten. Han smilte til henne. Miriam trodde han smilte. Til henne. Og hun fikk på nytt følelsen av at hun visste hvem han var.

– Miriam, kom . . .

Det var hans stemme som fløt gjennom natten og trengte seg inn til henne. Samtidig strakte han fram hånden som hadde hvilt på porten.

Miriam slapp gardinet og vek tilbake. Hun ville ut til ham, men kunne ikke. Veien dit ned var altfor lang, porten var ikke til å åpne. Hvis hun forlot dette huset, visste hun at hun aldri kunne vende tilbake. Faren kom til å gjøre henne arveløs, og hun skulle ikke være hans datter lenger. Moren kom ikke til å si noe, bare se på henne med sårede, tårefylte øyne og skjelvende munn.

Lenge ble Miriam stående bak gardinet, lyttet. Hun ventet på at navnet hennes skulle hviskes utenfra, fra ham ved porten. Men ingen hvisket navnet hennes. Det sved bak øyelokkene. Hun knyttet hendene så det strammet i skuldrene. Kanskje det er for sent, tenkte hun og bet sammen tennene. Enda en gang kikket hun mellom gardinene. Mannen var borte.

Miriam var enda sikrere på at hun hadde sett

ham før, og det ganske nylig, men hvor? Hun drev rastløst gjennom rommene, glemte å være stille. Så var farens stemme der: – Hva er det med deg, barn, skal du holde hele huset våkent?

– Tilgi meg far, men jeg fikk ikke sove, så jeg tenkte jeg skulle lage meg litt varm melk.

Uten å vente på at han skulle si mer, gikk hun mot kjøkkenet.

Det var da hun sto og rørte i kasserollen at hun kom på det. Hun skjøv den til side og skyndte seg ut i biblioteket. Et vagt minne hadde dukket opp. Miriam hadde aldri vært særlig interessert i de brungule fotografiene i mørke rammer, for hun kjente ingen av menneskene som var avbildet. Det var slektninger til far og mor, mennesker hun aldri hadde kjent eller kom til å huske navnene på.

Hun visste akkurat hvor hun skulle, akkurat hvilket bilde hun skulle se på. Det var et av de få bildene som hadde interessert henne fordi det var så annerledes enn de andre familieoppstillingene.

Fotografiet hang i mørket mellom to bokskap. Lyset nådde ikke dit. Nesten usynlig hang det der. Men Miriams nysgjerrighet hadde oppdaget det. Med en parafinlampe lyste hun opp bildet. To rekker med alvorlige voksne mot en bakgrunn av blomstrende epletrær. Foran dem

sto et hvitt bord. I treet satt det en unggutt og smilte bredt, selv om en hånd holdt ham rundt leggen og ville trekke ham ned. Men det var umulig. Han ville ikke la seg trekke ned. Han var den han var. Og denne gutten var den unge mannen som hvasket: – Miriam! Kom ...

Men hvem var han? Og hva slags bilde var det? Hvorfor hang det så bortgjemt?

Neste dag da faren gikk inn i biblioteket, fulgte hun etter. – Pappa? sa hun.

Han snudde seg irritert mot henne. – Forstyrr meg ikke nå, jeg har mye å gjøre.

– Jeg må få spørre deg om noe, sa Miriam og trakk ham med bort til bildet i skyggen. – Hvem er disse menneskene?

Faren lente seg fram, tok på seg brillene, lente seg enda nærmere. – Neimen om jeg vet, sa han. – Jeg tror aldri jeg har sett dette bildet før. Han gransket hvert enkelt ansikt. – Hm, sa han om og om igjen. – Jeg skjønner ikke hvorfor dette bildet henger her. Det er ingen i vår familie. For meg er de fullstendig ukjente. Vi må se å få det fjernet.

Så gikk han bort til skrivebordet, der sigarøyken etter en liten stund begynte å virvle opp over gulhvite papirer.

Miriam ble stående en stund til og se på bildet. Ikke på radene av mennesker, ikke på eple-

trærne. Men på gutten i epletreet. Han var den eneste som smilte på bildet. Det ene beinet dinglet i luften. Og han så på henne. De andre på bildet så bare mot fotoflaten. Han så utover den.

Gutten i treet var den unge mannen hun hadde sett. Men hva hadde han på bildet å gjøre?

Natten etter fikk ikke Miriam sove. Hun satt i senga og ventet på at navnet hennes skulle bli ropt. Rundt midnatt skjedde det. Miriam! Kom . . .

Stemmen var i huset, fylte huset, men det var visst bare hun som hørte den. Lette trinn nærmet seg døra hennes. Klinken ble halvveis trykket ned. Miriam håpet at døra skulle bli åpnet, men også denne gangen gled klinken opp igjen.

Miriam syntes det var som om hun ble ertet eller lokket. Det var spennende, men samtidig irriterte det henne. Hun var ikke redd.

Hun skyndte seg ut av senga, grep den tynne morgenkåpen. Ute var det måneløs natt. Regnvarsler i luften, og en vind bygde seg opp. Det brøt opp stillheten i huset. Hun behøvde ikke bevege seg forsiktig. Samtidig innebar det også at hun ikke kunne høre de stille, nesten lydløse trinnene. Dessuten var det en slik natt moren pleide å sove dårlig.

Miriam brydde seg ikke om det. Hun var nødt til å finne ham som gikk rundt i leiligheten. Hjertet hennes var ikke lenger bare hennes eget.

[78]

Tankene kretset ikke bare om fremtiden slik foreldrene så den. De dreide seg stadig mer rundt en fremmed mann hun bare hadde sett som smilende gutt i et epletre på et fotografi.

Og han så på henne. Bare henne. Som om han hadde visst at hun alltid hadde vært der.

Miriam gikk fort gjennom leiligheten, rett bort til biblioteket. Lynene lyste opp verden utenfor huset. Hun bar en parafinlampe.

Miriam gikk bort til fotografiet i den mørke kroken. Hun så raskt på bildet, der to rekker med alvorlige, mørkkledde mennesker sto. Bordet foran dem var like tomt som før. Hun så på de lyse epletærne. Gutten var der ikke.

Det gikk et støkk gjennom henne. Noe slikt kunne bare ikke skje utenom i eventyr og fantastiske fortellinger. Men ikke i deres leilighet. Eller kanskje nettopp der som det var gammelt støv, mørke hjørner og uføtalte historier?

Miriam følte seg som en eventyrer i et fremmed land.

Regnet vislet mot rutene. Lynene var nattens lykter – de hørte ikke huset til. Tordenen rullet som uforståelige varsler. Miriam følte at noe kom til å skje.

Hun gikk ut av biblioteket, ut i den mørke, kjølige gangen. Inngangsdøra trakk henne til seg. Hjertet drev henne av sted. Hun pustet

[79]

tungt. Av frykt? Av forventning? Miriam åpnet døra og stirret ut i regnet. Han sto ved porten med ansiktet mot henne.

– Miriam! Kom . . .

Hun kom. Hun gikk ut i regnet under et tak av lyn og torden. Han åpnet porten for henne, og hun gikk ut på gata. Fort snudde hun seg og fikk øye på morens forferdete ansikt i vinduet på soveværelset.

Den fremmede unge mannen grep hånden hennes, og hun lot ham gjøre det. Hånden hennes lå liten og trygg i hans store. Ilinger for opp gjennom armen. Klærne deres var gjennomvåte. Regnet strirant fra håret hennes, så krøllene var helt bortte. Hans mørke hår hang ned i pannen og streifet skuldrene. Regndråpene skinte i håret hans.

Miriam hørte en bankende lyd bak seg. Det var sikkert moren som banket på vindusruten. Miriam snudde seg ikke, men fortsatte inn i parken sammen med den fremmede.

Moren hadde valgt huset og hva det innebar. Miriam hadde valgt parken og en mann hun ikke kjente, men likevel kjente uten at hun visste hvordan det hang sammen.

– Hvem er du? spurte hun da de kom inn under de løvtunge kronene som skjermet litt mot regnet.

– Jeg er Petter, svarte han. – Det var familien min som eide leiligheten før far gikk konkurs.

Hun ventet.

– Jeg har alltid savnet hjemmet mitt og er der så ofte jeg kan. Derfor kan det virke som om leiligheten deres på en måte blir hjem søkt når jeg er der. Men du er den eneste som har oppdaget meg.

Hjem søkt . . . Miriam likte ikke det ordet. – Hvor bor du nå? spurte hun.

Han nølte. – Jeg trodde du visste det, sa han forsiktig. – Du har hørt meg, og nå har du sett meg. Ingen har gjort det på over seksti år.

Miriam stanset. – Seksti år?

Hun tenkte seg om: Følelsen av at noen strøk henne over kinnet om natten, noen som klappet henne på pannen, dyna som ble rettet på.

– Du er gutten i epletreet, sa hun, – han som alltid ser på meg. Han smilte svakt og så på henne. – Ja, sa han, – det er der jeg bor.

– Men hvordan . . . ?

– Han er ingen steder, men her og nå. Han bråstanset og trakk henne inn til seg. – Jeg elsker deg, Miriam.

– Men hvordan . . . jeg kjenner deg bare fra et bilde.

– Jeg er jo her, ikke sant?

– Men hvor bor du utenfor bildet? Og du snakker om leiligheten som faren din eide for lenge siden. Du kan ikke være så ung lenger.

– Det er kjærligheten som setter meg fri. Da

kan jeg gå ut av bildet og bli den jeg var og egentlig er, utenfor alle de kravene som ble stilt til meg. Miriam tenkte på hvordan det var hjemme. Selskapene med foreldrenes forventninger om at hun skulle møte HAM, den rette; sammenkomstene på et solid, sosialt grunnlag – noe hun virkelig avskydde; de rette ordene til rett tid – aldri vise sterke følelser, alltid kontroll – og hun som så ofte kokte og sydet inne i seg.

– Men hvem er du?

– Bare meg. Jeg har ingen eiendom, ingen penger. Alt det er for lengst forsvunnet. Jeg har bare kjærlighet for den jeg beundrer og elsker, og du må da ha merket at jeg elsker deg.

– Men mor og far . . .

– Er de viktigere enn deg?

Stilhet. Miriam visste at hun måtte gjøre et valg. – Men hvor bor du? spurte hun.

– Kom, sa han bestemt og grep hånden hennes. De gikk gjennom det duggvåte gresset i parken. Disen duvet mellom trærne. Det var tidlig, ingen andre mennesker var å se. Noen fugler sang morgentrette. Over en gate, og enda en, inn på en kirkegård. Han trakk henne med seg bort til en gravstein. – Les, sa han.

Hun leste: «Her hviler Petter Hvitsøen, født den 14-5-1840, død den 23-6-1858».

– Det kan ikke være sant, hvisket hun. – Jeg

ser deg jo, jeg holder deg i hånden, jeg snakker med deg, jeg går ved siden av deg . . .

– Det er sant, sa han trist, – men jeg blir mer enn et bilde og en gravstein når noen ser meg, liker meg og . . . elsker meg.

– Ja, sa hun, – jeg elsker deg. Dørene bak henne slo igjen. Nøkler ble vridd om. Hun var alene, hun hadde valgt, men hun kunne ikke fatte at hun elsket en mann som hadde vært død i snart seksti år. Men slik var det.

– Vi kan møtes i fotografiet, sa han. – Du kan sitte på bordet under epletreet, og jeg på den vanlige greinen, og så kan vi snakke, spise eplekakt og flørte – så får jeg en sjanse til å være nær deg.

– Men hvordan . . . ? Hun så moren sin for seg, oppgitt over datterens svik. Hun hørte farens buldrende stemme som snakket om plikt og familieære. Hun var aldri fri. Aldri.

– Når omverdenen jager deg nok, og du ikke har noen andre steder å unnsnippe, er et fotografi et godt sted.

Miriam så på gravsteinen, leste inskripsjonen en gang til. Hun klarte ikke se på Petter. Han var, og han var ikke.

– Jeg er, sa han. – Jeg er her fullt ut. Det er du som har gjort meg levende igjen fordi du viser kjærlighet til meg.

Han grep etter hånden hennes, men hun snudde og løp tilbake til huset, bort fra ham, bort fra drømmene om kjærlighet, forventningene om den og håpet om å komme bort fra huset.

Hun løp inn på rommet sitt uten å bry seg om at hun laget lyder som kunne vekke de andre. Ennå tordnet og lynte det, så kanskje ingen hørte at hun kom inn. Hun kastet seg på senga, ville gråte, men klarte det ikke.

– Miriam! Kom ...

Hun reiste seg langsomt. Stemmen ... ordene ... Noen som ville møte henne som den hun var.

Hun gikk til biblioteket, til det mørkeste stedet mellom de to bokskapene. Hun ville se ham igjen. Ingen hadde elsket henne før. Ikke mor, ikke far, ikke Estelle. Ingen. Hun betraktet bildet i halv-mørket. De to strenge rekkene med voksne som hun ikke visste hvem var. Hun så på de lyse epletrærne. Hun så på gutten som smilte til henne.

– Miriam! Kom ...

Hun tenkte på farens likegyldighet og morens misforståtte forsøk på å skape nærhet til henne. Det er ingen som ser meg, tenkte hun. Ingen. Hva har jeg å tape?

Hun strakte hendene fram mot bildet, og han grep henne og trakk henne inn i det. Hun satte seg på bordkanten med de fremmede menneskene

rundt seg, og hun så fotografen. Humler summet, det luktet godt av markblomster, men epleblomstenes søte duft la seg over det hele.

Hun snudde seg mot Petter, men han var ikke der. Hun så ham utenfor bildet. Han stirret på henne og slo ut med armene. – Tilgi meg, sa han, – men jeg vil så gjerne være fri, uten rammer rundt meg, uten fotografiet som bandt meg. Jeg beklager, Miriam, men noen måtte ta min plass for at jeg skulle komme ut av fotografiet. Egentlig ville jeg ha gitt deg vinger, så vi kunne fly sammen gjennom livet. Jeg elsker deg, men jeg bryr meg nok mer om min egen frihet.

Så gikk han. Han forlot henne. Miriam prøvde å hoppe ned fra bordkanten og ut av fotografiet. Men hun kunne ikke det. Hun satt stivnet, fanget i det gulbrune bildet.

Hun hørte moren rope på henne.

Hun hørte farens buldrende stemme som spurte hvor hun var.

Hun kunne ikke svare. De så ikke på bildet.

Det var deilig. Det var forferdelig. Hun ville løpe barbeint i parken omgitt av regn.

Regn ...

Barbeint ...

– Miriam! Kom ...

Nei ... hun kunne ikke komme. Aldri. Aldri ...